

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: 2 Koningen 5, 15 – 16 en 19b - 27
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Gezang 139 : 1 en 2**
4. **Lezing van de wet**
5. **Zingen : Gezang 162 : 1 en 2**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing : 2 Koningen 5 : 15 - 27**
8. **Zingen : Lied 460 : 1 en 3**
9. **Tekst : 2 Koningen 5 : 15 – 16 en 19b - 27**
10. **Prediking**
11. **Zingen : Psalm 119 : 13 en 14**
12. **Dankzegging en voorbede**
13. **Inzameling van de offergaven**
14. **Slotzang : Psalm 111 : 1 en 2**
15. **Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein

ik weet niet hoe het u vergaat, broeders en zusters, jongens en meisjes, als u leest dat Gehazi gestraft wordt met de melaatsheid van Naäman. En Gehazi niet alleen, maar ook zijn nakomelingen. Dit voelt wel als een hele zware straf. Dat Gehazi zelf gestraft wordt, dat vinden we dan nog wel redelijk, maar dat zijn kinderen ook gestraft worden, gaat dat niet veel te ver? **[Waarom?]** En het roept helemaal vragen op als je dan kijkt hoe God met Naäman omgaat. Want Naäman krijgt toestemming om voor het beeld van Rimmon neer te knielen. Hij mag knielen voor een afgod! Ook krijgt hij toestemming om twee muilnier lasten aarde mee te nemen. Terwijl dat verzoek toch gebaseerd is op de heidense gedachte dat de HERE, de God van Israël, verbonden is met de grond van Israël. Terwijl de HERE toch de macht heeft over heel de aarde. Naäman kan de HERE in Damascus ook dienen zonder een altaar te maken van grond uit Israël. Maar Elisa bestraft Naäman niet, maar laat hem in de vrede gaan. Ik denk dat velen van ons gevoelsmatig moeite hebben met de maten waarmee hier door de HERE gemeten wordt. Ik bedien u vanmorgen het Woord van de HERE onder het volgende thema:

[Thema & verdeling] Gehazi werpt met zijn hebzucht een schaduw over de rijkdom van Gods genade.

We zullen twee dingen zien:

- 1 hoe de HERE aan Naäman de rijkdom van zijn genade laat zien,**
- 2 hoe Gehazi over deze genade een schaduw werpt.**

We zullen dus eerst zien hoe de HERE aan Naäman de rijkdom van zijn genade laat zien. Naäman heeft zich zevenmaal ondergedompeld in de Jordaan. Elisa had tegen hem gezegd dat als hij dat zou doen hij zou genezen van zijn huidvraat. Eerst was hij boos geweest en was hij van plan geweest terug te gaan naar Damascus. Hij vond het verneederend dat Elisa niet zijn huis uit was gekomen om hem te ontmoeten. En de opdracht die hij van de koning van Eliza had gekregen had hem ook niet aangestaan. Meer dan 30 km naar het oosten rijden om zich in die vieze Jordaan onder te dompelen. Gelukkig hadden zijn bedienden op hem ingesproken en was hij toch naar de Jordaan gegaan. **[Kaart Israël]** Daar had hij zich zevenmaal ondergedompeld in de rivier en toen was de huidvraat inderdaad verdwenen. Naäman was ontzettend blij. Er waren zelfs geen littekens overgebleven van de huidvraat. Zijn huid was als die van een kind. En hoewel het hele-

maal niet op de route lag naar Damascus, ging Naäman terug naar Elisa. Hij moest en zou die man bedanken. Hij wilde de HERE, de god van de Israëlieten, eren door aan zijn dienstknecht grote cadeaus te geven.

Maar tot zijn grote verbazing wil Elisa niets, maar dan ook helemaal niets van hem aannemen. Dat heeft hij nog nooit meegemaakt. De priesters en profeten in zijn land nemen maar wat graag allerlei geschenken aan. Daar leven ze voor een belangrijk deel van. Maar hoe hij ook aandringt bij Elisa, hij wil nog geen gram goud of zilver aannemen. Ik denk dat wij dat Elisa nog niet zo snel zouden nadoen. Wat denken jullie, jongens en meisjes, als een rijk iemand jou wil bedanken en hij wil jou [Vijfhonderd euro] vijfhonderd euro geven, omdat je hem hebt geholpen toen hij van zijn fiets viel, zeg je dan: 'Nou dat hoeft niet hoor.' Misschien in het begin nog wel, omdat je het wel een heel veel geld vindt. Als het nu tien euro was geweest, dan had je het wel aangenomen. Maar als die persoon blijft aandringen en zegt: 'Joh, ik heb zoveel geld en ik wil het je graag geven. Doe me dat plezier.' Ik denk dat we het dan op een gegeven moment wel aannemen. Zo van: 'Ik vind het eigenlijk te gek, maar als u het zo graag wil, dan pak ik het aan. Heel hartelijk bedankt, meneer.' Zo zou het bij ons gaan, denk ik. Maar niet bij Elisa. Hij blijft bij zijn weigering. En waarom? Omdat hij aan Naäman wil laten zien hoe groot en bijzonder de HERE, de God van Israël is.

Naäman zit duidelijk nog behoorlijk vast in zijn heidense manier van denken over God. Wat helemaal niet vreemd. Hoe vast hij zit, blijkt wel als hij straks om toestemming vraagt om twee muilnierlasten met grond te mogen meenemen. Heel zijn leven heeft hij geleerd op een bepaalde manier naar goden te kijken. Hij heeft geleerd dat ieder land en volk zijn eigen god kent, die met het grondgebied van dat volk verbonden is. Hij heeft geleerd dat goden in vele opzichten net mensen zijn. Ze willen graag cadeaus krijgen. Wil je iets van een god gedaan krijgen, dan moet je hem offers brengen. [Net mensen] Heeft hij iets voor jou gedaan, dan moet je niet vergeten hem te bedanken, anders krijg je problemen. Voor wat, hoort wat. Ook bij goden.

Uit de weigering van Elisa om zelfs maar iets aan te nemen, leert hij dat de HERE, de God van Israël niet in dat schema past. Hij leert dat deze God heel anders is. Hij leert dat deze God goed doet, omdat Hij goed wil doen en niet omdat Hij daar cadeaus voor krijgt. De God van Israël heeft namelijk niets nodig van mensen. Zoals Paulus dat ook later in Athene aan de mensen daar duidelijk zal maken. Handelingen 17 : 24 – 25: 'De

God die de wereld heeft gemaakt en alles wat er leeft, hij die over hemel en aarde heerst, woont niet in door mensenhanden gemaakte tempels. Hij laat zich ook niet bedienen door mensenhanden alsof er nog iets is dat hij nodig heeft. Hij die zelf aan iedereen leven en adem en al het andere schenkt.’ De HERE heeft niets nodig van Naäman. Hij wil hem juist iets meegeven. Namelijk dat Hij anders is en goed doet, omdat Hij goed wil doen. **[De HERE geen]** Hij wil laten zien dat Hij een God van genade is. Die boodschap moeten Naäman en de mensen in zijn gevolg meenemen naar Damascus. Naar hun familie. Naar hun vrienden en kennissen. Zo moet de grootheid van de HERE worden verspreid in de wereld van die dagen. Een manier van handelen die typisch is voor de God van Israël. Hij doet goed en is genadig voor wie Hij wil en Hij heeft van niemand van ons iets nodig.

Deze manier van handelen zien we ook terug bij de Heer Jezus. Die vroeg ook geen geldbedragen van de mensen voordat Hij hen genas. Hij zal misschien hier en daar wat geld hebben aangenomen om eten te kunnen kopen voor zichzelf en de apostelen, maar dat is het ook. Het Koninkrijk van Jezus Christus wordt niet in stand gehouden door onze giften. **[Uw hart]** Want God is ten diepste maar in één ding geïnteresseerd. Hij wil maar één ding van u en mij: ons hart, onze liefde. Dat in de eerste plaats.

[Punt twee] **In de tweede plaats zullen we zien hoe Gehazi over deze genade van God een schaduw werpt.** Waarschijnlijk is Gehazi de knecht geweest die namens Elisa Naäman de opdracht had gegeven om zich zeven maal onder te dompelen in de Jordaan. Ongetwijfeld zal hem niet zijn ontgaan dat deze Naäman vergezeld werd door een flink gevolg van bedienden en soldaten. Hij zal ongetwijfeld ook de lastdieren hebben gezien die de geschenken droegen en hij zal geraden hebben wat daarin zat. Jullie kunnen je wel voorstellen, jongens en meisjes, wat er dan met Gehazi is gebeurd. Hoe zijn fantasie een loopje met hem nam. Want zou jij denken als papa en mama zouden vertellen dat ze binnenkort van een oude tante tweehonderdduizend euro zouden krijgen? **[Fantaseren over geld]** Misschien zijn er dingen die je ooit aan papa of mama had gevraagd. Bijvoorbeeld of jullie ook een hond zouden mogen. En dat papa en mama altijd hebben gezegd dat ze daar het geld niet voor hebben. Zelfs niet voor een hond uit het asiel. Want je moet toch eten voor hem kopen, hondenbelasting betalen, de dierenarts betalen. Je moet een mand voor hem kopen, een riem, speeltjes. En dat geld is er niet. Maar nu wordt dat anders. Nu kunnen ze dat wel betalen. En jij loopt al na te denken over die

hond en hoe je hem gaat noemen en dat je met hem gaat spelen als je uit school komt. Je ziet het al helemaal zitten. Je zegt nu nog niets, maar wacht tot papa en mama zeggen dat ze het geld gekregen hebben. Maar hoe zou je dan reageren als papa en mama op de dag dat ze het geld hebben ontvangen tegen je zeggen dat ze al dat geld gaan weggeven? Een deel aan de kerk. Een deel aan De Verre Naasten. Een deel aan Artsen zonder Grenzen. Want zeggen ze; ‘We hebben genoeg geld om van te leven en van al dat geld zullen we alleen maar hebberig worden en daar komt alleen maar ruzie van. Dat zou wel slikken zijn hè? Dus geen hond. Geen luxe leven. Alles blijft hetzelfde. Waarschijnlijk zul je wel even tijd nodig hebben voordat je over die teleurstelling heen bent.

Gehazi was ongetwijfeld heel teleurgesteld dat Elisa niets van Naäman wilde aannemen. Terwijl Naäman zo aandrong. Hij is zelfs van mening dat Elisa de bezoeker heeft beledigd. Hij besluit daarom om toch iets van Naäman aan te nemen. Naäman zal het niet missen en hij kan het goed gebruiken. Maar Gehazi weet in zijn hart dat het niet goed is wat hij gaat doen. Dat blijkt straks ook duidelijk uit zijn gedrag. En als we weten dat iets niet goed is, dan moeten we het niet doen. Zijn geweten klaagt hem aan en toch gaat hij door. Een gevoel dat we allemaal wel kennen. De een meer dan de ander, maar het is niemand van ons vreemd. Terwijl de HERE toch heel duidelijk hierover is. In Romeinen 14 schrijft Paulus over de vraag of een christen nu alles mag eten of niet. Daarover zijn de mening in de gemeente van Rome verdeeld. Paulus zelf is van mening dat een christen alles mag eten. **[Romeinen 14]** ‘Maar’, zo schrijft hij in vers 23, ‘wie twijfelt of hij alles mag eten, is op het moment dat hij eet al veroordeeld. Want het komt niet voort uit geloof, en alles wat niet uit geloof voortkomt is zondig.’

Gehazi had zich moeten bedenken en moeten terugkeren naar Elisa, maar helaas zette hij zijn plan door. Op een gegeven moment krijgt Naäman Gehazi in het oog. Hij springt van zijn wagen. Blijkbaar mende hij niet zelf de paarden. Hij heeft Gehazi herkend als de knecht van de profeet en in zijn blijdschap rent hij hem tegemoet. Bij hem aangekomen, vraagt hij of alles goed is. Gehazi stelt Naäman gerust en zegt dat er geen probleem is. En dan komt hij met zijn verzonnen verhaal. Met zijn leugens. **[Gehazi liegt]** Over twee jongemannen die vanuit het bergland van Efraïm zijn aangekomen, leerlingen van de profetengemeenschap. En hij zegt dat Elisa voor die mannen om een talent zilver en twee stel kleren vraagt. Naäman maakt er een talent zilver per man van. En het zijn blijkbaar behoorlijke pakketten want hij stuurt twee knechten met Gehazi

mee om de pakketten te dragen. Gehazi kan zijn geweten in slaap sussen door zichzelf voor te houden dat hij Naäman een plezier doet door deze geschenken te vragen. Moet je eens kijken hoe blij hij is dat ik hem wat vraag. Hij geeft zelfs dubbel zoveel zilver als ik vroeg.

Bij de stadsmuur aangekomen neemt hij de pakketten over en verstopt ze in zijn huis. Als je dingen voor een ander moet verstoppen dan weet je eigenlijk al dat je verkeerd bezig bent. Of het moet een cadeau zijn voor iemand, maar anders weet je dat het niet goed is wat je doet. Zo is het vaak ook als anderen niet mogen horen wat we zeggen. Stiekem gedrag heeft bijna nooit een goede reden. Verder blijkt dat Gehazi er geen rekening mee heeft gehouden dat Elisa een profeet is. **[Gehazi ontmaskerd]** Gehazi moet de toevlucht nemen tot een leugen als Elisa aan hem vraagt waar hij geweest is. ‘Nergens’, zegt hij. Maar Elisa weet dat het een leugen is. Want Elisa heeft een visioen gezien waarin hij zag dat iemand van zijn wagen sprong en Gehazi tegemoet snelde. Elisa heeft begrepen wat Gehazi heeft gedaan. En zegt tegen hem: ‘Is dit de manier om aan zilver te komen, aan kleren, olijfgaarden en wijngaarden, en aan vee en slaven en slavinnen?’ Elisa is boos over de hebzucht van zijn knecht. Een hebzucht die ook een schaduw wierp over de genade van de HERE. Want nu gaat Naäman toch naar huis met het idee dat hij iets terug heeft kunnen doen voor de genezing die hij heeft ontvangen. **[Gehazi gestraft]** Daarom wordt Gehazi geslagen met de huidvraat van Naäman en hij moet het huis van Elisa verlaten. Hij had beter moeten weten. Hij heeft de HERE be-roofd van een stuk van de heerlijkheid van zijn genade. Hij heeft als knecht van een profeet het huis van de godsman bezoedeld met zijn leugens. Hij heeft zich laten lijden door hebzucht. Hij heeft niet voor de HERE geleefd en dat past niet bij een dienaar van God.

Dat verklaart ook waarom aan de ene kant Gehazi streng gestraft wordt en Naäman in vrede mag gaan, terwijl hij nog duidelijk vast zit aan een heidense manier van denken. Het verklaart waarom hij zelfs bij voorbaat vergeving ontvangt voor het knielen voor de god Rimmon. Het gaat altijd om de vraag of iemand naar God toe beweegt of van God af. Naäman was naar God toe aan het bewegen. Hij had de God van Israël beleden als de enige ware God op aarde. Hij wilde grond uit Israël mee om voor de HERE een altaar te bouwen en Hem te dienen. Hij voelde zich schuldig over het feit dat hij thuis

voor Rimmon zou moeten knielen als hij de koning begeleidde naar de tempel. Zijn kennis van de HERE was nog klein, maar hij wilde hem oprecht dienen.

Maar Gehazi kende de HERE al heel zijn leven. Hij was een bevoorrecht man omdat hij de knecht van Elisa mocht zijn en getuige mocht zijn van de wonderen die God door hem deed. Hij mocht dicht bij de HERE leven. Maar dat leven was hem niet goed genoeg. Hij verwachtte meer geluk van het geld en de duren kleren die hij Naäman had ontfutselt. Aan wie God veel geeft, wordt ook veel verwacht. **[Bekeren of afkeren]** Het gaat niet altijd om wat iemand precies wel en niet doet. Sommige mensen zondigen in onwetendheid. Maar het gaat wel om de vragen of iemand de HERE wil dienen en naar Hem toegroeit. Of dat iemand zich van de HERE afkeert en van Hem vervreemd raakt.

En dat die huidvraat ook overging op de kinderen van Gehazi moet voor ons een ernstige waarschuwing zijn. Want als het gaat om onze dienst aan de HERE, dan heeft dat ook gevolgen voor onze kinderen en ook weer voor hun kinderen. **[Gevolgen]** Als wij als ouders geen werkelijke liefde tonen voor de dienst aan de HERE, dan werkt dat door in onze kinderen. Want die moeten het van ons leren. Zoiets zou je kunnen uitstralen door geregeld de kerkdiensten te verzuimen en in te ruilen voor uitjes naar het strand of bos. Of door altijd te klagen over de kerk en de mensen in de kerk, dan heeft dat invloed op onze kinderen en hoe zij de kerk beleven. U hoeft nu niet krampachtig te worden in de dienst aan de HERE, maar we moeten wel zorgvuldig zijn en telkens ons hart onderzoeken. Want is ons hart weten we goed of we de dingen uit geloof doen of niet. En als we ze niet uit geloof, uit liefde voor de HERE doen, dan is het zonde. **Amen**